

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/253/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119243417
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119243417.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého F. P., narodeného X. M. XXXX, zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky Mgr. C. U., PhD., bývajúcej v D. č. XXX, zastúpenej spoločnosťou JURAJ MACÍK advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 54459958, so sídlom v Banskej Bystrici, Petelenova č. 4, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Macík, a otca Mgr. H. P., bývajúceho v T. T., T. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Žilkom, Advokátska kancelária so sídlom v Banskej Bystrici, Cementárska cesta 17, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 32P/60/2019, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júna 2022 sp. zn. 17CoP/21/2022 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júna 2022 sp. zn. 17CoPno/2/2022, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. januára 2022 č. k. 32P/60/2019-1610 zveril maloletého F. do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach každý samostatne (prvý výrok); otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 180 € mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 01.01.2022 (druhý výrok); vyslovil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým F. každý nepárny týždeň v roku v utorok od 14:30 hod. do 17:30 hod. za prítomnosti pracovníkov Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar a matky (tretí výrok); matke uložil povinnosť maloletého otcovi odovzdať v stanovený deň a hodinu pred vchodom do Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar a otcovi uložil povinnosť maloletého matke v stanovený deň a hodinu odovzdať pred vchodom do Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar (štvrtý výrok); matke uložil povinnosť maloletého na styk s otcom pripraviť a styk otcovi s maloletým umožniť (piaty výrok);

konanie o zákaz styku otca s maloletým zastavil (šiesty výrok); rodičom maloletého F. uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar (siedmy výrok); zrušil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/60/2019-363 zo 14. apríla 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12CoP/47/2020 z 15. decembra 2020 (ôsmy výrok); vyslovil, že rozsudok je vykonateľný vo výroku o úprave styku otca s maloletým (III., IV., V.) predbežne vykonateľný jeho doručením (deviaty výrok); bližšie označenej znalkyni priznal znalečné v sume 578,96 € (desiaty výrok); upravil účtáreň Okresného súdu Banská Bystrica, aby bližšie označenej znalkyni vyplatila na trovy znaleckého dokazovania v sume 250,- € z bližšie označených záloh (jedenásty výrok); upravil účtáreň Okresného súdu Banská Bystrica, aby bližšie označenej znalkyni vyplatila na trovy znaleckého dokazovania sumu 78,96 € z rozpočtových prostriedkov súdu (dvanásty výrok); otcovi uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 39,48 € (trinásty výrok); matke uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 39,48 € (štrnásty výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (pätnásty výrok).

2. Na odvolanie matky proti prvostupňovému rozsudku v druhom až štvrtom, siedmom a deviatom až štrnástom výroku Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júna 2022 sp. zn. 17CoP/21/2022 (ďalej aj „napadnutý odvolací rozsudok“) prvostupňový rozsudok vo výroku o výživnom (druhý výrok) a vo výroku o povinnosti rodičov podrobiť sa odbornému poradenstvu (siedmy výrok) potvrdil a vo výroku o úprave styku otca s maloletým (tretí výrok), vo výroku o povinnosti matky maloletého odovzdať otcovi a o povinnosti otca odovzdať maloletého matke (štvrtý výrok), vo výroku o povinnosti matky pripraviť maloletého na stretnutie s otcom a umožniť styk otcovi (piaty výrok), vo výroku o predbežnej vykonateľnosti rozsudku (deviaty výrok), vo výroku o priznaní znalečného (desiaty výrok), vo výroku o úprave účtárne vyplatiť na trovy znaleckého dokazovania sumy 250,- € a 250,- € (jedenásty výrok), vo výroku o úprave účtárne vyplatiť na trovy znaleckého dokazovania sumu 78,96 € (dvanásty výrok), vo výroku o povinnosti otca zaplatiť štátu náhradu trov konania (trinásty výrok), vo výroku o povinnosti matky zaplatiť štátu náhradu trov konania (štrnásty výrok) a vo výroku o trovách konania (pätnásty výrok) zrušil a v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. V súvislosti so zrušujúcim výrokom odvolací súd uviedol, že z odôvodnenia prvostupňového rozsudku a obsahu spisu bolo zrejmé, že rodičia maloletého sa v konaní pred súdom prvej inštancie dohodli na úprave výkonu rodičovských práv a povinnosti a to jednak v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky, určenia výšky výživného ako aj úpravy spôsobu styku a jeho rozsahu. Jedinou spornou skutočnosťou medzi nimi zostal výber subjektu, v súčinnosti s ktorým sa bude realizovať asistovaný styk otca s maloletým. Súd prvej inštancie síce rodičovskú dohodu vzhľadom na uvedenú spornú skutočnosť neschválil, no čo sa týka odôvodnenia rozsudku vychádzal najmä z nesporných vyjadrení rodičov, ktorí s takouto úpravou výkonu rodičovských práv a povinností súhlasili (s výnimkou subjektu pre asistenciu pri realizácii styku otca s maloletým). V dôsledku odvolania podaného matkou, ktorá napadla aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie o úprave styku, na ktorom sa pôvodne s otcom dohodli, a ktorý súd prvej inštancie vzhľadom na to hlbšie neodôvodňoval (len skonštatoval, že úprava takýmto spôsobom a v takomto rozsahu je nesporná a je v záujme maloletého) i s poukazom na to, že vo veci je potrebné vykonať nové znalecké dokazovanie a prípadne i ďalšie dôkazy na zistenie skutočného stavu veci, nemožno v súčasnosti hovoriť o riadne zistenom skutočnom stave veci. Odvolací súd s poukazom na potrebu doplnenia dokazovania ohľadne súčasných pomerov maloletého ako aj rodičov napadnutý rozsudok zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako závislé výroky zrušil aj matkou výslovne nenapadnutý výrok o povinnosti matky maloletého na styk pripraviť (piaty výrok) a o trovách konania (pätnásty výrok), ktoré v dôsledku čiastočného zrušenia napadnutého rozsudku stratili svoje opodstatnenie.

2.2. Čo sa týka napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom na maloletého (druhý výrok) a vo výroku o povinnosti rodičov podrobiť sa odbornému poradenstvu (siedmy výrok), tieto považoval odvolací súd za vecne správne a zodpovedajúce zistenému skutočnému stavu veci a správne právnemu posúdeniu veci (§ 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

2.2.1. Vzhľadom na zistený skutkový stav (bod 4.6. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia) považoval odvolací súd stanovené výživné v sume 180 € mesačne na maloletého F. za správne a zodpovedajúce odôvodneným potrebám maloletého, dostačujúce na úhradu všetkých výdavkov nevyhnutných pre

zabezpečenie jeho základných potrieb, ktoré je súčasne primerané schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom (druhý výrok) ako vecne správny potvrdil.

2.2.2. Vzhľadom na súčasný konfliktný vzťah otca a matky maloletého bolo s poukazom na najlepší záujem maloletého potrebné zlepšenie ich vzájomných vzťahov a komunikácie medzi nimi, ktoré je možné zabezpečiť len prostredníctvom poradensko-psychologického procesu s tým, že odvolací súd nevidí dôvod pre zmenu miesta odborného poradenstva na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom ako žiadala matka, keď súdom prvej inštancie určený subjekt (Centrum pre deti a rodiny Úsmev ako dar) je oboznámený s rodinnou situáciou v tomto konaní, uvedený subjekt bude zabezpečovať aj asistovaný styk otca s maloletým (podľa nariadeného neodkladného opatrenia sp. zn. 17CoPno/2/2022), v zmysle čoho bude rodine poskytovaná komplexná odborná pomoc a presun tejto kompetencie na ďalší subjekt nepovažoval odvolací súd za hospodárny. S poukazom na uvedené bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený aj v tomto výroku (siedmy výrok).

2.3. Pokiaľ matka navrhovala, aby odvolací súd rozhodol aj vo veci nezhody rodičov pri príprave maloletého na budúce povolanie a o zákaze styku otca s maloletým (mimo neodkladného opatrenia), odvolací súd uviedol, že uvedené bude vzhľadom na zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu predmetom skúmania a rozhodovania zo strany súdu prvej inštancie. S poukazom na to, že v konaniach, ktoré môžu začať aj z úradnej povinnosti súd návrhom účastníkov viazaný nie je, odvolací súd o predmetnej zmene návrhu v odvolacom konaní nerozhodoval.

3. Následne odvolací súd uznesením z 30. júna 2022 sp. zn. 17CoPno/2/2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia a nariadil neodkladné opatrenie v zmysle ktorého je otec oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny týždeň v roku v utorok od 14:30 hod. do 17:30 hod. za prítomnosti pracovníkov Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar a matky, matka je povinná maloletého otcovi odovzdať v stanovený deň a hodinu pred vchodom do Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar a otec je povinný maloletého matke v stanovený deň a hodinu odovzdať pred vchodom do Centra pre deti a rodiny Úsmev ako dar. Matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť a styk otcovi s maloletým umožniť. Neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 32P/60/2019. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3.1. Vychádzal z toho, že v rámci odvolacieho konania proti prvostupňovému rozsudku (bod 1) mu bol predložený (aj) návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo 16. mája 2022 (č. l. 1755 - 1766 spisu), v ktorom z bližšie uvedených dôvodov (bod 4.1. odôvodnenia napadnutého uznesenia) žiadala uložiť otcovi zákaz styku s maloletým a matke uložiť povinnosť podať návrh na začatie konania vo veci samej o zákaz styku otca s maloletým.

3.2. Po citovaní ustanovení § 362 CMP a § 325 ods. 1 a § 328 CSP odvolací súd uviedol, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia nebol dôvodný. Podľa jeho názoru neboli splnené zákonné požiadavky na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia.

3.3. S poukazom na to, že Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací (okrem iného) zrušil vo výroku o úprave styku otca s maloletým a od neho závislých výrokoch (bod 2), bola podľa názoru odvolacieho súdu osvedčená potreba dočasnej úpravy styku otca s maloletým prostredníctvom neodkladného opatrenia a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Čo sa týka konkrétneho rozsahu styku odvolací súd ho určil v takom istom rozsahu ako ho na základe dohody rodičov na pojednávaní dňa 14. januára 2022 upravil súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, ktorý dáva priestor aspoň na minimálne zachovanie väzieb maloletého s otcom. Súd zdôraznil, že styk bude prebiehať pod dohľadom pracovníkov centra Úsmev ako dar ako aj matky, ktorá je povinná maloletého na styk pripraviť. Preto odvolací súd v zmysle § 362 CMP nariadil z úradnej povinnosti neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletým, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

4. Proti napadnutému odvolaciemu rozsudku (bod 2) i napadnutému uzneseniu (bod 3) podala matka dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Po obsiahlom opise jej argumentácie spred nižších súdov, v rámci ktorej polemizovala so skutkovými a právnymi závermi nižších súdov a spochybňovala správnosť ich rozhodnutia navrhla (i) zrušiť I. výrok

napadnutého odvolacieho rozsudku a VII. výrok prvostupňového rozsudku a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a (ii) zrušiť napadnuté uznesenie a v oboch prípadoch matke priznať náhradu dovolacích trov.

4.1. V súvislosti s napadnutým odvolacím rozsudkom matka uvádzala, že odvolací súd neprihliadol na jej návrh, aby výživné na maloletého bolo otcovi určené sumou 200 € a aby otec prispieval maloletému sumou 50 € na tvorbu úspor. Odvolací súd tiež nesprávne vyhodnotil potrebu psychologického poradenstva pre maloletého a príjmové pomery otca. Poukazovala na to, že Centrum pre deti a rodiny Úsmev ako dar nie je vhodným subjektom pre realizáciu odborného poradenstva a že nižšími súdmi boli nesprávne vyhodnotené otázky odôvodnených výdavkov maloletého. Ďalej uviedla, že súdny výrok o uložení povinnosti rodičom maloletého podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar je zmätočný, neurčitý, neúplný a nedefinuje žiadne obdobie ani jeho účel.

4.2. V súvislosti s napadnutým uznesením v podstatnom namietala, že jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nemal posudzovať odvolací súd, pretože tento návrh nebol podaný v odvolacom konaní, keďže vo veci zákazu styku otca s maloletým žiadne odvolacie konanie vedené nebolo. Preto boli porušené pravidlá dvojínštančnosti konania. V prípade konania posudzovaného odvolacím súdom išlo o iné súdne konanie. Podľa jej názoru napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím vo veci samej, avšak spadá pod dovolací prieskum, pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa právoplatne skončilo konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

5. Kolízny opatrovník vo svojom stanovisku navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Vo svojom stanovisku akcentoval, že rodičia maloletého sa na úprave práv a povinností k maloletému na pojednávaní dňa 14. januára 2022 dohodli, pričom spornou zostala len otázka akreditovaného subjektu, za ktorého prítomnosti sa bude realizovať styk otca s maloletým ako aj rodičom nariadené výchovné opatrenie.

5.1. Matka maloletého nesúhlasila so stanoviskom kolízneho opatrovníka, považovala ho za skresľujúce a nesledujúce najlepší záujem dieťaťa, pretože neprihliada na závery detskej psychiatričky a klinickej psychologičky maloletého dieťaťa.

6. Otec maloletého vo svojom stanovisku k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol a priznal mu náhradu dovolacích trov. V podstatnom uviedol, že nevidí dôvod na zmenu určeného výživného, poukázal na to, že matka sústavne porušuje jeho právo stretávať sa so synom, s ktorým sa nestretol už 581 dní v rade.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu (účastník konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

8. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje CMP. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej aplikoval CSP na konanie o dovolaní matky.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom

právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie proti napadnutému odvolaciemu rozsudku

11. Najvyšší súd (aj) s použitím výkladového pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP ustálil, že dovolateľka v podstatnom namietala nedostatok dôvodov resp. nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, keď nesúhlasila s výškou priznaného výživného pre maloletého a s určeným subjektom pre realizáciu odborného poradenstva. V ďalšom namietala zmätočnosť, neurčitosť resp. neúplnosť súdneho výroku o uložení povinnosti rodičom maloletého podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar (bod 4.1.)

11.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.2. K námietkam matky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne P. c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Série A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, série A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, série A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11.3. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním matky spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd v rozsahu podstatnom pre dovolací prieskum potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa primerane dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami matky dieťaťa. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

11.4. Vyššie uvedené sa v celom rozsahu vzťahuje aj na námietky dovolateľky k výške priznaného výživného pre maloletého a k súdmi určenému subjektu pre realizáciu odborného poradenstva.

11.4.1. V súvislosti s výhradami dovolateľky vo vzťahu k výške určeného výživného najvyšší súd (v zhode s oboma nižšími súdmi) predovšetkým konštatuje, že tak matka i otec maloletého sa na pojednávaní dňa 14. januára 2022 explicitne dohodli inter alia aj na určení výživného otcovi na maloletého vo výške 180 € mesačne. Navyše oba nižšie súdy primeraným spôsobom v tomto ohľade zistili aj skutočný stav vecí a tento následne nie svojvoľným ani nedôvodným spôsobom vyhodnotili (body 15, 35 odôvodnenia prvostupňového rozsudku a body 4.5., 4.6. odôvodnenia odvolacieho rozsudku).

11.4.2. V súvislosti s nižšími súdmi určeným subjektom pre realizáciu odborného poradenstva (Centrum pre deti a rodiny Úsmev ako dar) rovnako nemožno dospieť k záveru, že dôvody uvádzané súdmi boli nedostatočné, či arbitrárne. Je prirodzené, že pokiaľ sa rodičia maloletého nevedeli v tejto otázke dohodnúť (na rozdiel od iných podstatných otázok, pozn.) museli tak autoritatívne urobiť súdy. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že „súdom prvej inštancie určený subjekt (Centrum pre deti a rodiny Úsmev ako dar) je oboznámený s rodinnou situáciou v tomto konaní, uvedený subjekt bude zabezpečovať aj asistovaný styk otca s maloletým (podľa nariadeného neodkladného opatrenia sp. zn. 17CoPno/2/2022), v zmysle čoho bude rodine poskytovaná komplexná odborná pomoc a presun tejto kompetencie na ďalší subjekt nepovažuje odvolací súd za hospodárny" (bod 4.7. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Primeraným spôsobom predtým k tomu zaujal stanovisko aj prvostupňový súd, keď uviedol, že „pri svojom rozhodovaní nevychádza z predstáv, túžob, želaní rodiča. Je len na matke, aby pochopila, že výber akreditovaného subjektu nebol výberom otca, ale bol určený ústredným orgánom. Z obsahu spisu je súdu tiež zrejmé, že za danej situácie rodičia maloletého nie sú schopní sa na ňom dohodnúť. Úplným záverom súd poznamenáva, že súdom akreditovaný subjekt určený pre realizáciu styku otca s maloletým spĺňa zákonné podmienky pre jeho vykonávanie" (bod 37 jeho dôvodov).

11.5. Dovolateľka tiež namietala neurčitost' resp. neúplnosť súdneho výroku o uložení povinnosti rodičom maloletého podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar (body 4.1., 11).

11.5.1. Prvostupňový súd v rozsudku (výrok VII.) uložil rodičom maloletého „povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar, so sídlom Banská Bystrica, Severná 4". V tejto súvislosti vo svojich dôvodoch uviedol: „Rodičom bola v priebehu konania uložená povinnosť absolvovať poradensko-psychologický proces na referáte poradensko-psychologických služieb, ktorý podľa poslednej správy zo dňa 11.10.2021 je nepostačujúci vzhľadom na hlboko narušené vzťahy v rodine maloletého a bola preto odporúčaná spolupráca s centrom pre deti a rodiny. Rovnako opatrovník v správe zo dňa 29.11.2021, ako aj na pojednávaní, poukázal na dlhodobo vážne narušený vzťah a

komunikáciu rodičov sprevádzanú ich vzájomnou apatiou a osočovaním, čím je maloletý zaťažovaný a prejavilo sa to už na jeho psychickom stave. Rovnako rodičia na pojednávaní zhodne zhodnotili svoj rodičovský vzťah za zlý, aj keď každý z iného dôvodu vyplývajúceho prirodzene zo svojho subjektívneho vnímania rodinnej situácie. Súd preto podľa § 37 ods. 2, písm. d) Zákona o rodine uložil rodičom odborné poradenstvo, s ktorým súhlasili. Súd považuje za potrebné, aby rodičia začali k sebe cítiť spolupatričnosť, dôveru, vyrovnali sa s minulosťou, dokázali ohľadom maloletého komunikovať. Vzhľadom na intenzitu narušenia rodičovského vzťahu, rodičia sami, bez odbornej pomoci, nie sú schopní mať štandardný rodičovský vzťah a komunikáciu. Zlepšenie rodičovského vzťahu a komunikácie za aktívneho prístupu rodičov a rešpektovania pokynov psychológa, môže viesť k obnoveniu vzťahu maloletého k otcovi. Je však len na rodičoch, najmä matke, aby súdu preukázali svoju schopnosť a ochotu riešiť svoj rodičovský vzťah a komunikáciu preto, aby súd následne toto nariadené výchovné opatrenie, ktoré v súčinnosti s orgánmi sociálno-právnej ochrany detí - akreditovaným subjektom bude sledovať a mohol zrušiť. V tomto smere súd poukazuje už na svoje odôvodnenia v rozhodnutiach o neodkladných opatreniach, v ktorých opakovane, sústavne apeloval na rodičov. Je potrebné, aby si rodičia uvedomili, že svojím konfliktným vzťahom a komunikáciou spôsobili svojmu vlastnému maloletému dieťaťu, vo veku ôsmich rokov, potrebu užívania medikamentózne, psychiatrickej liečby, s čím sa súd žiadnym spôsobom nemôže stotožniť. Súd ako zariadenie, v ktorom sa bude realizovať odborné poradenstvo, určil Centrum pre deti a rodiny Úsmev ako dar z dôvodu poskytnutia komplexnej odbornej pomoci rodine maloletého, t. j. jemu, ako aj jeho rodičom, keďže práve v Centre pre deti a rodiny Úsmev ako dar sa bude realizovať asistovaný styk. Pre bližšie objasnenie súd uvádza, že práve toto centrum pre deti a rodiny bude nápomocné nie len rodičom pri zlepšení ich vzťahu a komunikácie, ale zároveň otcovi bude poskytované odborné poradenstvo pri nadviazaní vzťahu s maloletým a matke bude poskytované odborné poradenstvo pre zabezpečenie prípravy maloletého na asistovaný styk" (bod 39 odôvodnenia prvostupňového rozsudku).

11.5.2. Najvyšší súd (aj) v tejto súvislosti zdôrazňuje, že rodičia maloletého na pojednávaní dňa 14. januára 2022 súhlasili „s nariadením výchovného opatrenia v akreditovanom subjekte", sporným bol iba výber akreditovaného subjektu. Aj keď podľa názoru dovolacieho súdu malo byť vo výroku súdom uloženou povinnosťou stanovené obdobie jeho trvania, samotný tento nedostatok nedosahuje intenzitu porušenia práva dovolateľky na spravodlivý proces. Uvedené platí o to viac, že nerozhodnutie súdu o niektorej časti uplatneného nároku, teda jeho nevyčerpanie, resp. absencia výroku o časti nároku, nie je dôvodom na podanie opravného prostriedku (odvolania či dovolania), ale dôvodom na doplnenie rozsudku (§ 225 CSP). V neposlednom rade uvedená námietka nevyplýva ani z obsahu podaného odvolania (princíp subsidiarity). Nakoniec z obsahu dôvodov prvostupňového rozhodnutia vyššie uvedených (bod 11.5.1.) vyplýva, že súd bude sledovať priebeh a výsledky nariadeného výchovného opatrenia a ak bude dostatočné potom ho zruší.

12. Pokiaľ dovolateľka v podanom dovolaní (formálne) uviedla, že podáva dovolanie (aj) podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP najvyšší súd ani s použitím výkladového pravidla uvedeného v ustanovení § 124 ods. 1 CSP nezistil rozporovanú právnu (nie skutkovú) otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a ktorá ešte nebola riešená v praxi dovolacieho súdu. Pokiaľ v závere dovolania (časť VI.) matka za tieto otázky považovala „koreláciu nariadeného poradenského procesu pred neodborne a predpojatou konajúcim subjektom, s účelom stanoveným v § 37 ods. 2 zákona o rodine a otázku preferencie hospodárnosti poradenského procesu pred najlepším záujmom maloletého ako aj otázku individuálneho posúdenia pomeru odôvodnených výdavkov maloletého v komparácii s príjmovými možnosťami a schopnosťami otca" platí už vyššie uvedené, t.j. charakter týchto otázok je povahy skutkovej a nie právnej, pričom zároveň je najvyšší súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). V neposlednom rade najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že obaja rodičia (teda aj matka, pozn.) maloletého na pojednávaní dňa 14. januára 2022 súhlasili s určenou výškou výživného pre maloletého a „s nariadením výchovného opatrenia v akreditovanom subjekte", sporným bol iba výber akreditovaného subjektu.

12.1. Relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne,

súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

12.2. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

12.3. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie proti napadnutému uzneseniu

13. V súvislosti s napadnutým uznesením dovolateľka namietala, že jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nemal posudzovať odvolací súd, pretože tento návrh nebol podaný v odvolacom konaní, keďže vo veci zákazu styku otca s maloletým žiadne odvolacie konanie vedené nebolo (bod 4.2.).

13.1. Už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) najvyšší súd uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

13.2. V danom prípade otec podal návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému F. P.. V priebehu tohto konania (v rámci odvolacieho konania) podala matka maloletého návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd o tomto návrhu potom rozhodol v súlade s ustanovením § 362 CMP, keď ešte predtým zrušil rozhodnutie vo veci týkajúcom sa (aj) úpravy styku s maloletým a o predbežnej vykonateľnosti rozsudku (tiež vecne súvisiaceho s predmetom neodkladného opatrenia). Preto napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania matky preto z § 420 písm. f/ CSP nemožno vyvodzovať.

14. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov procesne neprípustné dovolanie matky odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ (§ 420 písm. f/) a písm. f/ (§ 421 ods. 1) CSP.

15. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania je založené na ustanovení § 52 CMP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.